

Göteborgs Stad
Norra Hisingen

Backa i Fokus - levnadsvillkor i stadsdelen - bilaga 2 till halvårsuppföljning 2014

SDN Norra Hisingen

1 Sammanfattning

Arbetet för ett socialt hållbart Norra Hisingen - med Backa i Fokus har tre mål att sikta mot: Backa ska utvecklas till en mer trygg, livfull och attraktiv stadsdel. I denna bilaga redovisas indikatorer som valts ut för att följa backabornas levnadsförhållanden med koppling till dessa mål. Indikatorerna redovisas, där så är möjligt, för de tre primärområdena Brunnsbo, Backa och Skälltorp och som jämförelse primärområdet Skogome, helheten för stadsdelen Norra Hisingen och för Göteborg.

Indikatorerna ska redovisas och följas under åren för att få ökad kunskap om levnadsförhållanden i Backa och hur dessa utvecklas i förhållande till stadsdelen och staden i sin helhet. Denna kunskap kan ligga till underlag för prioriteringar och beslut som kan påverka stadsdelens utveckling.

Genom de indikatorer vi valt att följa får vi en bild av utvecklingen i Brunnsbo, Backa och Skälltorp i relation till stadsdelen Norra Hisingen och Göteborg som i korthet kan sammanfattas i följande punkter

- Fortsatt ökande inkomstskillnader där vi med ett intersektionellt perspektiv ser hur olika maktstrukturer samverkar och påverkar människors levnadsvillkor och barns uppväxtvillkor i synnerhet. I Brunnsbo och Backa ser vi generellt en försiktig uppbromsning av den nedåtgående trend vi sett tidigare år. Men tittar vi på olika befolkningskategorier så ser vi i gruppen svenskfödda män i Backas primärområden en försiktigt positiv utveckling medan det bland utlandsfödda kvinnor i dessa områden är en fortsatt negativ utveckling då antalet med årsinkomster under 100 000 kr ökar.
- I Brunnsbo, Backa och Skälltorp är det mer än var fjärde hushåll med barn under 18 år som lever i relativ fattigdom. Andelen är ökande i hela stadsdelen och i Göteborg, men den ökar snabbare i dessa primärområden. Samtliga dessa tre primärområden ligger nu över genomsnittet i Göteborg i sin helhet och väsentligt högre än stadsdelen Norra Hisingens genomsnitt.
- Förvärvsintensiteten i Norra Hisingen är högre än genomsnittet i Göteborg även uppdelat på befolkningskategorier. Ett undantag är svenskfödda kvinnor i Brunnsbo, Backa och Skälltorp som har lägre förvärvsintensitet än staden i sin helhet. Förvärvsintensiteten ökar i Göteborg och så även i stadsdelen och Brunnsbo, Backa och Skälltorp. Att den ökar samtidigt som den relativa fattigdomen ökar snabbare i dessa områden och att inkomstskillnaderna i stadsdelen fortsätter öka kan vara ett tecken på att allt fler av invånarna har låga inkomster även om inkomsterna kommer från arbete.
- Allt fler elever väljer att gå i skola utanför Backa och allt färre väljer att åka till skolor i Backa. Sedan 2007/08 har kvoten mellan inpendling och utpendling minskat från 3,1 till 1,4 och vid det senaste läsåret var det 513 elever som reste in till skolor i Backa (två profilskolor finns i stadsdelen) och 374 elever i Backa som reste ut till andra skolor, jämfört med 2007/08 då hela 710 elever reste in och endast 228 reste ut. Andelen elever som uppnått de högsta behörighetskraven till gymnasiet har ökat på Skälltorpsskolan medan den minskat på Brunnsboskolan. Skolresultatens utveckling riskerar i allt större utsträckning, genom det fria skolvalet, att påverkas av familjebakgrund och kamrateffekter. Vilka effekter den ökande utpendlingen får för integration och en livfull stadsdel där människors fulla kompetens används och där det finns och utvecklas social nätverk mellan människor, bör fortsatt följas noga.
- Genom att följa elevernas svar i skolornas årliga enkäter på hur de känner delaktighet och inflytande i skolan får vi en bild av hur skolan arbetar med sitt demokratiska uppdrag. Utan meningsfullt deltagande i vardagslivet är det

osannolikt att barn utvecklar en god förståelse för medborgarskapets innebörd. De mönster som framträder i elevernas svar är framförallt att de äldre eleverna är väsentligt mindre nöjda än de yngre. Positivt är dock att Skälltorpsskolans årskurs 8 har ett stadigt ökande index från 49 år 2011 till 57 år 2014. Brunnsboskolan ligger på 58. Båda skolorna ligger ännu under både stadsdelens index (63) och Göteborg i sin helhet (66).

För att minska skillnader i levnadsvillkor mellan grupper i samhället är vi beroende av både systemet och förhållandet mellan människor. Det kan benämnas systemintegration och social integration. Systemintegration är att vara faktiskt delaktig och de samhällsvillkor som gör det möjligt att ha arbete, kunna försörja sig och gå ut skolan med betyg som leder vidare till nästa nivå. Social integration är känslan av delaktighet och att uppleva sig tillhörig samhället. Denna bilaga visar på vikten av insatser både på systemnivå och i att utveckla sociala relationer som ökar människors känsla av delaktighet.

2 Nuläge stadsdels- och primärområdesnivå

För att öka kunskapen om backabornas levnadsförhållanden har indikatorer valts ut inom respektive projektmål: trygg, livfull och attraktiv. Indikatorerna har valts för att i första hand spegla de förhållanden som råder utifrån ett befolkningsperspektiv. Det är många omvärldsfaktorer som påverkar förutsättningar till trygga, livfulla och attraktiva levnadsförhållanden och som de olika aktiviteterna eller Backa i Fokus inte kan påverka. Indikatorerna kan därför inte användas för att dra slutsatser om huruvida projektet är framgångsrikt eller inte. I halvårsrapportens kapitel 4 redovisas ett sätt att se på de svårösta samhällsfrågorna där dessa bland annat kännetecknas av att problemen kan öka eller minska, men inte försvinna helt. Det är också svårt att avgöra vilka kriterier som ska användas för att följa upp om åtgärder och strategier är lyckade eller inte. I arbetet för en socialt hållbar utveckling med Backa i Fokus är dock dessa indikatorer angelägna att redovisa för att på så sätt få ökad kunskap om levnadsförhållanden och hur de förändras över tid. Genom dessa skapas underlag för val av insatser och prioriteringar som kan påverka utvecklingen i stadsdelen. Indikatorerna ska alltså inte användas som absoluta mätvärden på om arbetet är lyckat eller ej, men följas över tid för att på så sätt visa tecken på hur stadsdelen utvecklas.

Flertalet indikatorer redovisas var för sig för de tre primärområden som projektet har i fokus: Brunnsbo, Backa och Skälltorp. Som jämförelse redovisas Skogome, som också ingick i den tidigare stadsdelsnämnden Backas område. Dessutom stadsdelen Norra Hisingen och Göteborg som helhet. Några av indikatorerna redovisas endast som nuläge vilket beror på att jämförbara siffror inte gått att få fram för åren tidigare eller senare. Indikatorerna kommer successivt att användas för att följa utvecklingen framåt.

2.1 Trygg

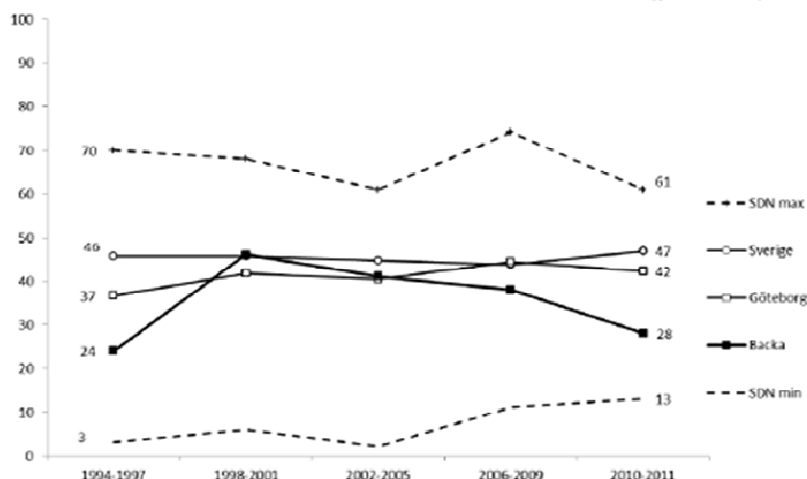
Nedan redovisas indikatorer som kan visa tecken på mellanmänsklig tillit, trivsel, upplevelse av trygghet och att människor upplever sig som en del av samhället.

Mellanmänsklig tillit

I SOM-institutets rapport "Backabornas samhällsanda 1994-2011" (Sandström 2012) framkommer det att tidsperioden från 2005 kännetecknas av en nedgång i tillit till andra människor, se diagram nedan.

Trenden är negativt avvikande från Göteborg som helhet och även landet som helhet. I rapporten står att läsa att tillit mellan människor också kan beskrivas som social tillit eller socialt kapital och att tillit är grundpelaren för ett civilt samhälle. Statsvetenskaplig forskning visar att det finns tydliga samband mellan väl fungerande demokratier och väl fungerande civila samhällen. Forskning visar också att mellanmänsklig tillit är den främsta indikatorn på trygghet i stadsmiljö i sociala situationer.

Tillit till andra människor i allmänhet 1994–2011 (procent, balansmätt)

Trygghet i utemiljö

Känslan av trygghet i Backas tre primärområden skiljer sig markant från stadsdelen och än mer från snittet i Göteborg, se tabell nedan.

Som en jämförelse inom stadsdelen kan nämnas Säve med index 65, tätt följd av Tuve och Kärra med 62. De tre primärområdena Brunnsbo, Backa och Skälltorp har ett trygghetsindex på 20-25 enheter lägre än dessa områden inom Norra Hisingen. Genom andra undersökningar vet vi upplevelsen av trygghet i utemiljön skiljer sig stort mellan män och kvinnor. Känsla av otrygghet i utemiljö påverkar och begränsar i väsentligt högre grad kvinnors vardagsliv än mäns. Det finns också skillnader mellan olika åldersgrupper där unga och äldre upplever mer otrygghet än människor i vad vi kan kalla mellanåldern. I arbetet med Backa i Fokus bör det därför fortsätta att övervägas vilka insatser som långsiktigt särskilt kan påverka kvinnors vardagsliv och öka tryggheten.

Känslan av trygghet ska också sättas i samband med mellanmänsklig tillit, se diagram ovan. Om den mellanmänskliga tilliten är låg, kan den upplevda tryggheten vara låg även en ljus dag på platser bland människor. Insatserna för att öka den upplevda tryggheten blir i detta fall av annan karaktär.

2012	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	Norra Hisingen	Göteborg	Fd SDN Backa 2010
Känsla av trygghet i utemiljö	42	44	40	53	52	57	43
Avser känsla av trygghet på torg, platser, parker, naturområden, på gång- och cykelbanor samt på, till och från hållplatser. Ur stadsmiljöenkäten.							

Relativ fattigdom

Begreppet relativ fattigdom relateras till inkomstnivån i samhället man lever i. Att växa upp med att familjen saknar pengar till det som barn i skolan, bostadsområdet och det omgivande samhället självklart kan köpa och göra, kan antas ha negativ påverkan på känslan av delaktighet i samhället för såväl barn som vuxna. Relativ fattigdom kan också antas ha negativ påverkan på föräldraskapet och vara begränsande för såväl som barn och vuxnas fritidsaktiviteter och rörlighet i samhället.

Inom Backa och inom stadsdelen Norra Hisingen finns stora skillnader mellan barns

uppväxtvillkor, vilket framgår av tabellen nedan. I Brunnsbo, Backa och Skälltorp växer mer än 20% av barnen upp i hushåll med relativ fattigdom medan detsamma enbart gäller för 4% av barnen i Skogome. Andelen är ökande i hela staden men i Brunnsbo, Backa och Skälltorp är ökningen kraftigare, vilket kan ses som tecken på att skillnaderna i levnadsvillkor ökar mellan olika grupper i staden. Samtliga dessa tre områden har nu en nivå över genomsnittet i Göteborg i sin helhet och ligger också väsentligt högre än stadsdelen Norra Hisingens genomsnitt.

Andel hushåll som lever i relativ fattigdom	%	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	Norra Hisingen	Göteborg
Hushåll totalt	2 010	17,1	20,6	14,2	7,2	12,9	18,0
	2 011	17,6	21,6	14,7	6,8	13,3	18,3
	2 012	18,1	21,5	15,5	8,8	13,8	18,1
Hushåll med barn (under 18 år)	2 010	18,5	22,3	15,3	3,9	11,9	18,0
	2 011	18,7	24,5	16,3	4,0	12,5	18,7
	2 012	21,1	23,6	19,2	3,7	13,7	19,1

Med relativ fattigdom avses här disponibel inkomst som är lägre än 60 % av Göteborgsmedianen. Den disponibla inkomsten relateras till hushållssammansättningen. Måttet används även i EU med då med median för riket.

2.2 Livfull

Nedan redovisas indikatorer som kan visa tecken på att människors fulla kompetens används, att människor har inflytande i sin vardag och om det finns och utvecklas sociala nätverk mellan människor i stadsdelen.

Tillgång till utbildning

Hur väl skolan lyckas med att ge barn och unga förutsättningar att vara delaktiga i samhället har avgörande betydelse för såväl enskilda barn och unga som för samhället och demokratiutvecklingen. Om vi återknyter till detta avsnitts tema och till hur vi i Backa i Fokus talar om en livfull stadsdel som en stadsdel där människors fulla kompetens används och ett samhälle där det finns och utvecklas sociala nätverk mellan människor, då kan vi också förstå det som integration, i betydelse av hur väl ett samhälle hänger ihop. Sociologen Mikael Stigendal vid Malmö Högskola pekar på att skillnader mellan människors och befolkningsgruppers möjligheter, rättigheter och skyldigheter är beroende av både systemet och förhållandet mellan människor, vilket han kallar systemintegration och social integration. Systemintegration innebär att vara faktiskt delaktig och de samhällsvillkor som gör det möjligt att ha arbete, eller att gå i skolan och kunna komma vidare till nästa utbildningsnivå. Med social integration menas känsla av delaktighet, att uppleva sig tillhörig samhället, och är beroende av identifikation och attityder. För ökad integration i bemärkelsen sammanhållet samhälle, behöver vi alltså arbeta med bägge dessa sidor (Stigendal 2011). Skolans uppdrag rymmer bägge dessa definitioner, både att nå kunskapsmål och få betyg som leder vidare till nästa studienivå samt det demokratiska samhällsuppdraget som ska utveckla medborgarskap präglad av delaktighet och engagemang.

Ett mått på hur skolan lyckas med att skapa förutsättningar för faktisk delaktighet är hur många av stadsdelens barn och unga som har betyg som räcker för att kunna fortsätta studera på gymnasiet. Siffrorna nedan avser årskurs nio i de två högstadieskolor som ligger i Backa och visar dels andelen som inte är behöriga till ett gymnasieprogram (godkänt i färre än 8 ämnen) och dels andelen som har uppnått den behörighet som

krävs för naturvetenskapligt och tekniskt gymnasieprogram (godkänt i minst 12 ämnen därav även alla naturvetenskapliga ämnen). Senare i denna bilaga redovisas den ökande utpendlingen från skolor som ligger i Backa till andra skolor. Skolverket har pekat på att när skillnader mellan olika skolor ökar så riskerar familjebakgrund att få allt större betydelse för skolresultatet (Skolverket 2012). Skolverket menar att "skolvalet är ett genuint dilemma. Att kunna välja skola kan vara positivt för den enskilde eleven men skolvalet riskerar att missgynna elever vars föräldrar inte gör ett aktivt val." Hur den ökande utpendlingen kommer att påverka skolresultaten i Backa kommer fortsatt vara angeläget att följa i arbetet för en socialt hållbar utveckling. En utveckling där Backa fortsätter utvecklas till en livfull stadsdel som är en integrerad del av samhället i stort.

År	Brunnsboskolan		Skälltorpsskolan		Göteborg	
	Ej behöriga till gymnasiet	Behöriga till natur/teknik	Ej behöriga till gymnasiet	Behöriga till natur/teknik	Ej behöriga till gymnasiet	Behöriga till natur/teknik
2010/11	15,5	78,6	5,6	81,6	15,0	80,5
2011/12	8,7	85,6	10,7	68,0	15,4	79,5
2012/13	14,6	77,5	13,0	79,0	16,6	77,7
2013/14	*	72,2	*	85,2	*	74,5

* Andel ej behöriga för det nyss avslutade läsåret 2013/14 har ej gått att få fram.

Siffror för de tre tidigare åren är hämtade från skolverket.se medan siffrorna från senaste läsåret här lämnats av stadsledningskontoret. För att vara behörig till gymnasiet krävs godkänd nivå i minst åtta ämnen, vilket motsvarar behörighet för yrkesprogram. För behörighet till högskoleförberedande gymnasieprogram krävs godkänt i 12 ämnen.

Elevers delaktighet och inflytande i skolan

Ett sätt att följa hur väl skolan lyckas med sitt demokratiska uppdrag är genom elevenkäter där elever årligen får svara på hur de upplever sig delaktiga i skolan och undervisningen. Skolan är en stor del av barn och ungas vardag och har ett demokratiskt uppdrag som bland annat innebär att arbeta i demokratiska former. Hur barn och unga upplever möjligheter till inflytande i sin skolsituation och vardag påverkar hur de som vuxna kommer vara aktiva demokratiska medborgare med inflytande och delaktighet i samhället och vardagen. Medborgarskap formas och praktiseras genom socialt deltagande på en mängd olika arenor (familj, skola, samhälle) och utan meningsfullt deltagande i vardagslivet är det osannolikt att barn utvecklar en god förståelse för medborgarskapets innebörd. Barns delaktighet från unga år leder till engagemang och motivation och än högre grad av delaktighet. (Nordenfors 2010)

Skolan är på så sätt med och bygger en viktig grund i det demokratiska samhället, vilket är en del av den livfulla stadsdel projekt Backa i Fokus ska bidra till. Indexen nedan är ett mått på hur skolan lyckas med att ge eleverna känsla av delaktighet, att vara socialt integrerade (Stigendal 2011). Tabellerna nedan visar på skillnader mellan skolor och årskurser samt att förändringar skett mellan åren.

Tydligast mönster är att de äldre eleverna är väsentligt mindre nöjda med delaktighet och inflytande i skolan än de äldre. Skälltorpsskolans årskurs 8 har ett stadigt ökande index men ligger trots det, liksom Brunnsboskolan klart lägre än stadsdelen i genomsnitt och än lägre än Göteborg i genomsnitt. Ett index mellan 50 och 60 är knappast ett värde vi kan vara nöjda med. Här finns alltså en uppmaning till dessa skolor att arbeta fördjupat med demokratiska uppdraget och elevernas rätt till delaktighet och inflytande. Skillnaden mellan pojkar och flickor är liten. Flickor är något mer nöjda (index 64) än pojkar (62). Frågor kan ställas om det är de redan engagerade som tar plats i elevråden? Vilka former behöver förändras för att ge fler elever verkliga möjligheter att påverka sin

skola och sitt lärande? Hur kan det dagliga samspelet mellan skolans vuxna och eleverna bidra till att elevernas delaktighet och inflytande i skolan ökar? Hur kan ökad kunskap om normer och maktstrukturer vidga rummet för inflytande och delaktighet?

Elevers delaktighet och inflytande		Brunnsbo-skolan	Backaskolan	Brudbergs-skolan	Norra Hisingen	Göteborg
åk 2	2 011	85	81	91	90	87
	2 012	89	91	89	92	92
	2 013	84	81	83	84	83
	2 104	95	93	95	85	83
åk 5	2 011	85	83	92	i.u.	79
	2 012	84	94	81	i.u.	79
	2 013	79	86	87	80	81
	2 014	81	81	70	82	81
Uppgifterna är hämtade från Göteborgs Stads elevenkäter. Området delaktighet och inflytande innefattar frågor om lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter, om elever känner att de kan påverka hur och med vad man ska arbeta i skolan. De yngsta barnen får frågor om de känner att läraren lyssnar på dem. Index avser andel som svarat instämmande. Fristående skolor deltar oregelbundet och kan därför inte redovisas.						

Elevers delaktighet och inflytande		Brunnsbo-skolan	Skälltorps-skolan	Norra Hisingen	Göteborg
åk 8	2 011	i.u.	49	64	64
	2 012	i.u.	54	57	59
	2 013	59	53	63	64
	2 014	58	57	63	66
Uppgifterna är hämtade från Göteborgs Stads elevenkäter. Området delaktighet och inflytande innefattar frågor om lärarna tar hänsyn till eleverna åsikter, om eleven kan påverka hur och man arbetar med i skolan. Index visar andelen som svarat instämmande av alla som tagit ställning i frågan. Brunnsboskolans åk 8 deltog inte 2012. Redovisningen för 2011 är sammanställd på ett sådant sätt att den inte är jämförbar med 2012. Fristående skolor deltar oregelbundet och kan därför inte redovisas.					

Föräldrars delaktighet och inflytande i förskolan

Föräldrar till de små barnen i förskolan får svara på i vilken utsträckning de känner delaktighet och inflytande i sitt barns förskola. Stadsdelens utvecklingsarbete inom Attraktiv Förskola handlar om att utveckla förskolans kvalitet långsiktigt utifrån perspektiven barn, föräldrar, pedagoger och ledning. Detta syftar bland annat till att öka barns och föräldrars inflytande och medskapande. På så sätt bidrar projektet till att skapa fokus på barns livslånga lärande och skapa en inkluderande och demokratisk plattform i förskolan.

Föräldrars nöjdhet med delaktighet och inflytande i förskolan fortsätter att öka om man tittar på de minst nöjda och de mest nöjda. Medianen har dock minskat något efter förra årets ökning. Skillnaderna mellan förskolor är ännu stor men de minst nöjda har ökat sitt index från 49 till 56, vilket är en positiv förändring. Hur arbetar de olika förskolorna med att öka delaktighet och inflytande för fler? Hur kan föräldrar bjudas in och sådana villkor för delaktighet skapas så att fler på allvar ges möjlighet att ha inflytande? Inom SDN Norra Hisingen, Backa i Fokus - levnadsvillkor i stadsdelen, bilaga 2 till halvårsuppföljning 2014

vilka områden och frågor kan makt flyttas eller delas för verkligt inflytande?

		Lägsta index	Median	Högsta index	Median Norra Hisingen	Median Göteborg
Föräldrars delaktighet och inflytande i förskolan	2 011	53	67	75	68	66
	2 012	49	69	80	69	67
	2 013	56	66	83	67	67
Avser kommunala förskolor i primärområdena Brunnbo, Backa, Skälltorp och Skogome jämförda med hela Norra Hisingen och Göteborg. Uppgifterna är hämtade från Göteborgs Stads enkäter till föräldrar om förskolan.						

In- och utpendling till skolor som geografiskt ligger i Backa

Där man tillbringar stor del av sin vardag knyter man också sociala kontakter, vilket gäller såväl barn som deras föräldrar. Tillbringar man sin vardag i en skola i Backa (oavsett skolans huvudman) kan man anta att sociala nätverk och därmed den sociala sammanhållningen i stadsdelen stärks, medan det omvända kan antas gälla om barn som bor i Backa är spridda på olika skolor utanför Backa.

Sedan läsåret 2007/2008 är trenden ökande vad gäller att barn som är bosatta i Backa pendlar ut till skolor belägna i andra delar av staden eller annan kommun. Under samma period har vi en motsatt trend att antalet barn som pendlar in till skolor belägna i Backa minskar. Fler barn åker alltså från stadsdelen till sin skola och kvoten mellan in- och utpendling är minskande. Siffrorna visar i vilken utsträckning barn vistas i stadsdelen dagtid och vi ställer oss frågor kring hur det kan påverka stadsdelens utveckling när allt fler barn reser ut till skolor på andra platser. (Värt att notera är att båda de kommunala högstadieskolorna i Backa är profilskolor och att stadsdelen därmed har en högre inpendling än vad som skulle varit fallet annars.)

Under vintern och våren 2014 har en lokal studie genomförts som ett sätt att försöka förstå den trend vi ser i ökad utflyttning från skolor i stadsdelen. Vilka orsaker ligger bakom familjernas och elevernas val av skola? Hur resonerar familjer och elever inför val av skola? En kvalitativ intervjustudie genomfördes (redovisas närmare i huvudrapporten avsnitt 5.2) och tre grupper som väljer en annan skola än den lokala kommunala framträder: 1) Studiemotiverade elever till engagerade föräldrar som söker vidgade nätverk och utmaning i skolan. Denna grupp var väntad att finna utifrån aktuell forskning. 2) Elever med utländsk bakgrund som söker skola med språkprofil då de inte självklart har Sverige som fortsatt bas för studier och arbete. I denna grupp var flickor särskilt framträdande. Gruppen kan delvis hänföras till grupp 1 men just faktorn att dessa har släkt och familj utspridda på olika kontinenter i världen gör språkfaktorn och planerna på en framtid i annat land än Sverige särskilt framträdande. 3) Elever med inlärnings svårigheter och engagerade föräldrar som sökte en lugn studiemiljö och som upplevt att den fristående skolan ger bättre förutsättningar för det.

Kopplingen till elevers sociala nätverk och lokala förankring belyses också i studien och ger bilden av att det snarare är så att elever med önskan om att vidga sitt nätverk eller elever som redan har stor del av sitt nätverk utanför lokalsamhället och till och med utanför Sverige utgör en betydande del av de elever som söker sig till skolor utanför stadsdelen. Man skulle kunna se det så att för individen blir det en möjlighet att förverkliga sina framtidsplaner, hålla kontakter med släkt i andra länder och även använda dessa för kommande yrkesliv och studier. Om det också har en positiv påverkan på lokalsamhället och stadsdelen då dessa unga vidgar och bibehåller nätverk utanför stadsdelen och samtidigt bor kvar i stadsdelen är inte undersökt i denna studie. I studien har det heller inte undersökts hur den ökande utpendlingen från stadsdelens

skolor påverkar skolresultaten i stadsdelen och för de barn och unga som går kvar i stadsdelens skolor. Genom bland annat rapporter från Skolverket vet vi dock att skolvalet riskerar att missgynna elever vars föräldrar inte gör ett aktivt skolval. Båda dessa frågor skulle kräva fördjupade studier och utgå från andra frågeställningar än vad som varit utgångspunkt i den aktuella studien.

		Antal barn	Inpendlare / Utpendlare
Inpendling till skolor i Backa	2007/2008	710	-
Utpendling till skolor utanför Backa	2007/2008	228	3,1
Inpendling till skolor i Backa	2011/2012	631	-
Utpendling till skolor utanför Backa	2011/2012	308	2,0
Inpendling till skolor i Backa	2012/2013	535	-
Utpendling till skolor utanför Backa	2012/2013	321	1,7
Inpendling till skolor i Backa	2013/2014	513	
Utpendling till skolor utanför Backa	2013/2014	374	1,4
<i>Dessa siffror avser in- och utpendling till skolor belägna geografiskt inom primärområdena Brunnsbo, Backa, Skälltorp, oavsett skolhuvudman.</i>			

Förvärvsintensitet

Förvärvsintensiteten redovisas då den säger något om människors inflytande över sin vardag och i vilken utsträckning människors kompetens tas till vara. Den kan sägas vara ett mått på faktisk delaktighet, att vara systemintegrerad (Stigendal 2012). I stadsdelen Norra Hisingen är förvärvsintensiteten generellt sätt högre än snittet i Göteborg, nästan oavsett vilken befolkningskategori man tittar på. I områdena Brunnsbo, Backa och Skälltorp ligger gruppen svenskfödda kvinnor under snittet för Göteborg och utgör därmed ett undantag. Trenden för staden, stadsdelen och även samliga redovisade primärområden är en ökande förvärvsintensitet under den period som redovisas här (2000-2005-2012). Att förvärvsintensiteten ökar även i Brunnsbo, Backa och Skälltorp samtidigt som den relativa fattigdomen är ökar mer här än i övriga stadsdelen, framförallt i hushåll med barn (se avsnitt 2.1) är värt att notera och analysera vidare. Likaså att inkomstskillnaderna ökar inom stadsdelen (se avsnitt 2.3) så att det i Backa, Brunnsbo och Skälltorp blir allt fler med låga inkomster.

Värt att notera är att samtliga redovisade kategorier i Brunnsbo, Backa och Skälltorp ligger under snittet för Norra Hisingen redovisningsåret 2012, med tre till åtta procentenheter. Ett undantag finns och det är kategorin utlandsfödda kvinnor i Skälltorp som endast ligger en procentenhet under stadsdelssnittet för utlandsfödda kvinnor. Inom stadsdelen finns dock skillnader. Skogome ligger över eller klart över stadsdelens genomsnittliga förvärvsintensitet. Detta gäller i synnerhet kategorin utlandsfödda i Skogome som ligger 12 respektive 18 procentenheter över stadsdelens genomsnitt för utlandsfödda.

Inom gruppen utlandsfödda i Brunnsbo, Backa och Skälltorp ligger män omkring sju till nio procentenheter högre än kvinnor, det samma gäller för stadsdelen och staden som helhet, medan denna skillnad inte finns i primärområdet Skogome. Även mellan svenskfödda kvinnor och män finns det skillnader, men de är mindre.

Bostadsort och klass sammanfaller ofta i Göteborg och dessa siffror pekar på att såväl

bostadsområde, socioekonomiska faktorer, bakgrund och kön påverkar levnadsförhållanden i stadsdelen.

Förvärvsintensitet		25-64 år	År	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	N:a Hisingen	Göteborg
Utlandsfödda kvinnor	2000			47%	48%	56%	65%	55%	47%
	2005			53%	54%	58%	80%	59%	50%
	2012			57%	56%	60%	79%	61%	54%
Svenskfödda kvinnor	2000			75%	77%	80%	80%	80%	78%
	2005			77%	75%	80%	88%	81%	80%
	2012			79%	77%	82%	92%	85%	84%
Utlandsfödda män	2000			58%	58%	61%	76%	62%	51%
	2005			61%	61%	66%	77%	66%	55%
	2012			64%	65%	67%	81%	69%	60%
Svenskfödda män	2000			79%	79%	84%	83%	84%	80%
	2005			79%	79%	81%	89%	84%	81%
	2012			83%	81%	82%	90%	86%	84%

Nöjdhet med torg och platser

Ett torg är en mötesplats för inköp, samhällsservice, kultur och avkoppling. Där möts stadsdelens invånare, där finns möjlighet att möta och ta del av det nya, det ovana, det okända. En central del i begreppet social hållbarhet är ett samhälle som lyckas skapa broar mellan olikheter och mångfalden i ett samhälle. Torgen har i den bemärkelsen en central roll i en livfull stadsdel och en hållbar utveckling.

Primärområdet Skälltorp (Selma Lagerlöfs Torg), med index 41, har det näst lägsta nöjdhetsindexet av alla primärområden i Göteborg, vilket framgår av tabellen nedan. Inom stadsdelen finns också det näst högsta nöjdhetsindexet: Tuve (Tuve Torg) med index 67. Bryter man ner frågans olika delar ser man att frågor om städning, underhåll och planteringar har så låga värden som 13-17 i Skälltorp. Samtliga tre primärområden i det vi i projektet definierar som Backa har lägre värden än stadsdelen i sin helhet och i Göteborg.

I arbetet för en socialt hållbar utveckling med Backa i Fokus ingår en aktivitet med namnet Selma Lagerlöfs Torg Nu och i Framtiden. Den ska bidra till att torget utvecklas och upplevs livfullt och tryggt både nu innan ombyggnaden av torget, under byggtiden och i framtiden. Aktivitetens resultat under 2014 beskrivs i bilaga 1 avsnitt 16.

2 012	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	Norra Hisingen	Göteborg	Fd SDN Backa 2010
Nöjdhet med torg och platser	46	45	41	49	51	54	49
Avser nöjdhet med städning, plantering och underhåll av torg och platser, samt tillgång till platser för lugn, ro och egna aktiviteter. Uppgifterna är hämtade ur Stadsmiljöenkäten 2012.							

2.3 Attraktiv

Nedan redovisas indikatorer som visar tecken på att människor vill bo i Backa och låta sina barn växa upp i stadsdelen samt inkomstnivåer som ett sätt att titta på stadsdelens

ekonomiska kapacitet.

In- och utflyttning

Göteborg är generellt en kommun som många bor i en period i livet men lämnar när man bildar familj. Detta syns på det negativa flyttnettot för staden gentemot övriga riket avseende barn 0-5 år. Fler barn flyttar till andra kommuner utanför Göteborg än som flyttar till Göteborg. Inom stadsdelen är trenden densamma, med negativt flyttnetto till Sverige i övrigt. Sett till invånare i alla åldrar har dock Brunnsbo, Backa och Skälltorp inflyttningsöverskott gentemot övriga riket, fler flyttar alltså in till dessa primärområden från kommuner utanför Göteborg, än som flyttar ut. Dessa tre primärområden skiljer sig alltså från stadsdelen som helhet i detta avseende.

När det gäller flyttströmmar inom kommunen så har stadsdelen i sin helhet ett positivt flyttnetto, det vill säga fler flyttar till Norra Hisingen från andra stadsdelar i Göteborg än som flyttar ut. Detta gäller även barn under fem år, sett till stadsdelen i sin helhet. För Backa och Skälltorp är trenden den motsatta mot stadsdelen i sin helhet. En utflyttning sker från dessa områden till andra områden inom Göteborg. Brunnsbo följer dock stadsdelens utveckling i sin helhet genom att ha inflyttning även från andra delar av Göteborg.

Det sker fler stora ombyggnader och nybyggnader inom dessa områden nu och de kommande åren. Studentlägenheter har byggts i både Brunnsbo och Skälltorp. Flera bostadsområden rustas upp i både Brunnsbo och Backa och det kommer ske ett stort nytillskott av bostäder både i Backa och Skälltorp genom Poseidons nybyggnad i Backa Röd och Framtidens Selmas utveckling av området runt Selma Lagerlöfs Torg. Hur denna omflyttning och inflyttningen kommer se ut kommer ha stor påverkan på stadsdelens utveckling för lång tid framåt.

	År	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	Norra Hisingen	Göteborg
In-	2 000	-14	-96	60	196	303	-
/utflyttning	2 005	-26	-103	32	225	311	-
netto	2 010	5	-102	-60	115	70	-
inom Gbg	2 013	30	-88	-14	38	126	-
In-	2 000	26	-48	-19	5	-161	1 726
/utflyttning	2 005	-34	-27	-29	-215	47	178
netto	2 010	34	32	21	-10	-53	-274
inom riket	2 013	21	40	11	-22	-187	154
In-	2 000	-1	-2	11	13	67	-
/utflyttning	2 005	3	10	27	31	154	-
0 -5 år, netto	2 010	22	2	0	3	109	-
inom Gbg	2 013	20	-8	3	11	88	-
In-	2 000	6	-11	-11	0	-38	-817
/utflyttning	2 005	-11	-21	-15	4	-73	-1 272
0 -5 år, netto	2 010	-3	-10	-10	-10	-75	-1 478
inom riket	2 013	0	-17	-15	-7	-82	-1 426

In- och utflyttning totalt redovisas som en indikator på attraktiv stadsdel. In- och utflyttning av barn 0-5 år redovisas särskilt då det är en tidpunkt då många väljer var de vill bo och låta sina barn växa upp och gå i skola.

Förvärvsinkomst

Befolkningens ekonomiska förutsättningar säger något om en stadsdels attraktivitet och vilken köpkraft det finns i en stadsdel. Det ger också en bild av det socioekonomiska läget i stadsdelen. Intressant utifrån perspektivet social sammanhållning är också att titta på olika grupperns förvärvsinkomster och i vilken riktning förändringar sker. Inom stadsdelen finns skillnader både mellan primärområden och mellan olika grupper i befolkningen, vilket tabellen nedan visar. (De små cirkeldiagrammen innebär att för varje fylld kvartssektor har den redovisade kategorin 100.000 kronor i årsinkomst.)

Tabellen är intressant läsning vid horisontell jämförelse där kategorin utlandsfödda kvinnor har lägst årsinkomst (1-2 fyllda sektorer), utlandsfödda män och svenskfödda kvinnor högre årsinkomster (2-3 fyllda sektorer) och svenskfödda män högst inkomster (3-4 sektorer). Vid en sådan jämförelse synliggörs också hierarkierna i samhället.

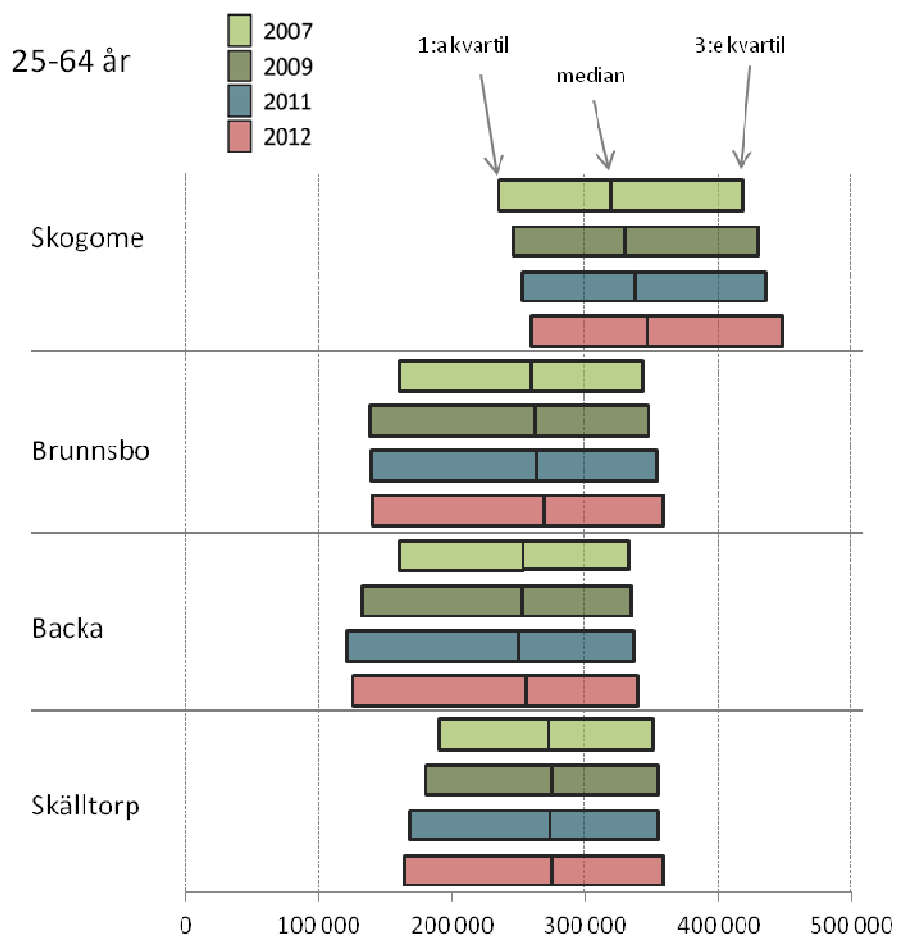
Jämför vi kategorierna utlandsfödda och svenskfödda i primärområdena Brunnsbo, Backa och Skälltorp med medelinkomsten i Göteborg framgår att kategorin utlandsfödda i dessa områden har samma eller högre medelinkomst än göteborgaren i snitt medan svenskfödda i dessa tre primärområden har samma eller lägre medelinkomst än göteborgaren. Faktum kvarstår dock att utlandsfödda som kategori har lägre inkomster än svenskfödda som kategori.

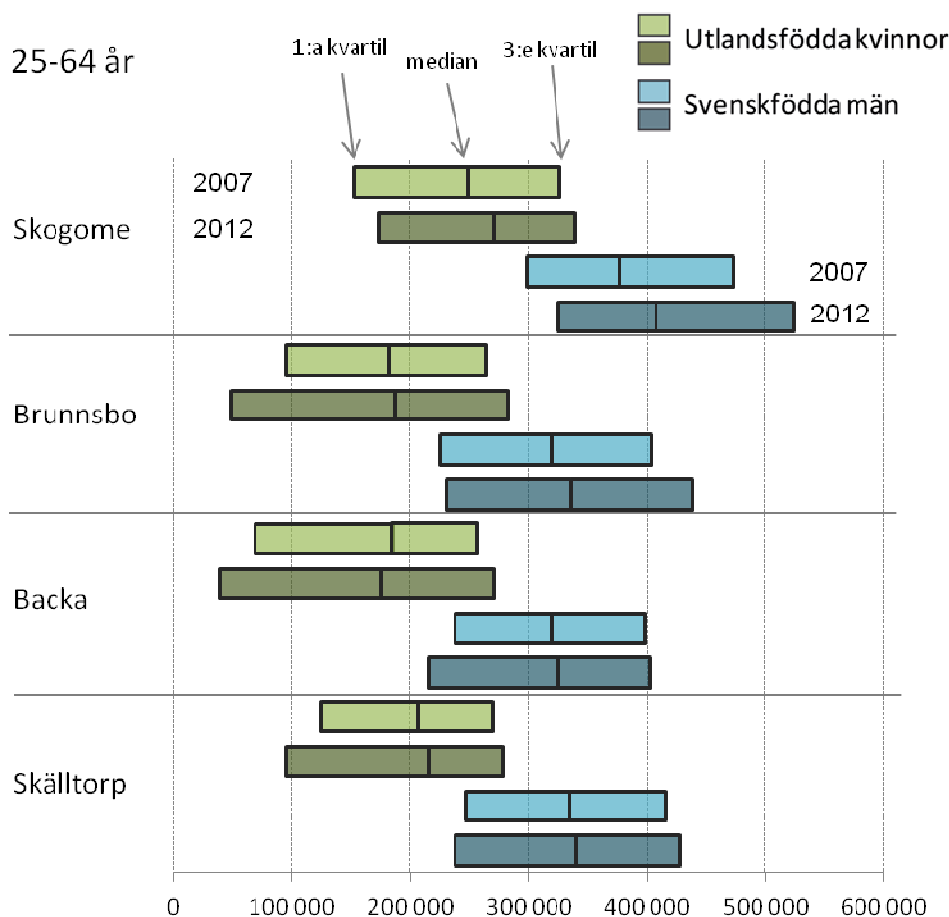
Vid vertikal läsning av tabellen framgår det att det finns skillnader att notera mellan Skogome och de tre primärområden som projekt Backa i Fokus särskilt inriktas mot. I Skogome har förvärvsinkomsten ökat från 2007 till 2011 (2011 års penningvärde) för alla redovisade kategorier. I Brunnsbo, Backa och Skälltorp gäller att förvärvsinkomsterna har minskat för alla kategorier utom för svenskfödda kvinnor, och i Brunnsbo även för svenskfödda män.

Medelinkomst, 2012 års penningvärde

25-64 år	År	Brunnsbo	Backa	Skälltorp	Skogome	N:a Hisingen	Göteborg
Utlandsfödda kvinnor	2007	185 000	172 000	199 100	254 700	197 400	170 000
	2012	186 100	173 400	196 600	276 500	198 800	176 500
Svenskfödda kvinnor	2007	252 700	249 700	260 200	297 100	263 000	272 000
	2012	270 900	261 600	276 500	329 600	285 900	293 000
Utlandsfödda män	2007	234 100	229 800	265 900	305 800	260 600	222 200
	2012	228 600	230 400	240 900	328 100	255 300	227 800
Svenskfödda män	2007	322 600	325 600	340 500	393 400	355 800	363 900
	2012	336 600	315 500	337 100	422 200	366 400	375 500

I diagrammen nedan synliggörs inkomstskillnaderna mellan de tre primärområden som projektet har i fokus: Brunnsbo, Backa och Skälltorp å ena sidan och primärområdet Skogome å andra sidan. I det övre diagrammet syns att inkomstutvecklingen i Skogome fortsätter som tidigare år. Såväl medianinkomst som lägre och högre inkomstnivåer ökar. En bild av inkomstutvecklingen så som vi skulle kunna säga att vi förväntar oss att den ska vara i samhället generellt. I Brunnsbo, Backa och Skälltorp har vi under de år vi följt utvecklingen, till skillnad från Skogome, kunnat se hur median och lägre inkomstnivåer har sjunkit. Med de senast tillgängliga siffrorna från 2012 tycks denna utveckling bromsad i både Brunnsbo och Backa men inte i Skälltorp där de andelen med lägre inkomstnivåer ökat något jämfört med tidigare år.

När vi även studerar olika kategorier i befolkningen i dessa områden blir dock bilden en annan. I diagrammet ovan visas två befolkningskategorier: svenskfödda män och utlandsfödda kvinnor. Genom att lägga ett intersektionellt perspektiv kan vi se hur olika maktstrukturer i samhället samverkar och påverkar människors levnadsvillkor och barns uppväxtvillkor. Det finns tydliga skillnader mellan mäns och kvinnors inkomster inom varje primärområde. Vi ser också hur dessa skillnader ökat sedan 2007. I Skogome ökar både mäns och kvinnors inkomster men mäns inkomstutveckling är större både vad gäller medianen och de övre inkomstnivåerna vid tredje kvartilen. Skillnaderna har ökat. I Backa där inkomstutvecklingen för hela befolkningen är något positiv genom att medianen och de lägre nivåerna har en viss ökning jämfört med 2007 ser vi att det är männens inkomster som bidrar till denna ökning. Kvinnors inkomstnivåer har sjunkit både vad gäller medianen och de lägre inkomsterna vid den första kvartilen, samtidigt som det även för utlandsfödda kvinnor finns en viss ökning av högre inkomstnivåer vid tredje kvartilen. Skillnaderna i inkomster ökar mellan människor och grupper i samhället och barns uppväxtvillkor skiljer sig därmed stort beroende på föräldrars sociala klass, födelseland och var de bor.